

องค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

A Confirmatory Factor of Corporate Social Responsibility of Small
and Medium Enterprises in the Southern Border Provinces

อัฟซา อาแว* มัทนชัย สุทธิพันธุ์**
Afsa Arwae, Muttanachai Suttipun

Received: May 30, 2020 Revised: June 9, 2020 Accepted: June 15, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ 2) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อนำแนวคิดมาใช้ในการส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผลการดำเนินงานที่ดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 621 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรม SPSS และ IBM SPSS AMOS ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเคารพมนุษยชน 2) ด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า 3) ด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และ 5) ด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบมีดัชนีที่ ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $CMIN/df = 2.385$, $CFI = 0.982$, $IFI = 0.982$, $RMSEA = 0.047$ และ $HOELTER = 352$ แสดงว่าตัวแบบสามารถใช้ในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ (Keywords): องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม; วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม; จังหวัดชายแดนใต้

* หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Doctor of Philosophy Program in Management, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, is_memee@hotmail.com

** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Lecturer, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

Abstract

The purpose of this research were 1) to analyze the confirmatory element of social responsibility of small and medium-sized enterprises in the southern border provinces 2) to test the consistency of the social responsibility measurement model of small and medium enterprises in the southern border provinces with the data and 3) to apply concepts to promote small and medium-sized enterprises with good performance. The sample consisted of 621 small and medium-sized enterprises. Data were collected by a 5 level rating scale questionnaire to study the components of social responsibility and data analysis, confirmatory factor analysis. By using the SPSS program and IBM SPSS AMOS program. The result of the research shows that the analysis of the components of corporate social responsibility of small and medium enterprises in the southern border provinces are 5 components which are 1) respect for humanity, 2) customer responsibility, 3) environmental, 4) business operation with fairness and 5) community and social aspects. All 5 components have an index used to check the consistency and model has a good fit to the data with $CMIN/df = 2.385$, $CFI = 0.982$, $IFI = 0.982$, $RMSEA = 0.047$ and $HOELTER = 352$ show that the model can be used to measure social responsibility of small and medium enterprises in the southern border provinces.

Keywords: Corporate Social Responsibility Factors; Small and Medium Enterprises; Southern Border Provinces

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจไม่เพียงแต่มุ่งแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียว แต่ธุรกิจยังจะต้องเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายและรวดเร็วในทุกๆ ด้าน รวมถึงความก้าวหน้าด้านข้อมูลข่าวสาร ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินกิจการ จากการเพิ่มจำนวนธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมที่ผ่านมาเป็นตัวบ่งชี้ว่าแนวโน้มและทิศทางของการทำธุรกิจในอนาคตจะเป็นไปในทิศทางที่ธุรกิจจำเป็นต้องไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและส่งเสริม การพัฒนาสังคมมากขึ้น (โกมลฉัตร, 2016) ทั้งนี้การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน จะต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยหมายความว่าธุรกิจหรือกิจการจะต้องไม่เป็นภาระของสังคมและไม่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังต้องทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าด้วย นั่นคือความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (วรุฒิ ไชยศรี และบุญสม เกษะ

ประดิษฐ์, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การแข่งขันด้านธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมนับเป็นกลยุทธ์เชิงนโยบายขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงและหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้องค์กรในภาคธุรกิจต่างๆ เริ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น (Hazlett, McAdam, Sohal, Shahin, & Zairi, 2007) องค์กรธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการดูแลสังคมทั้งภายในและภายนอก และยังคงต้องจัดสรรงบประมาณด้านการเงินไปในธุรกรรมที่ไม่เพียงแต่ผลกำไรขององค์กรเท่านั้น แต่ควรจะต้องให้ครอบคลุมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจโดยรวม (รังสรรค์ โนชัย, 2019) ทำให้หลายองค์กรได้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงในปัจจุบัน (Kotler & Lee, 2008) นอกจากนี้การนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ นั้น มีด้วยกันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานที่ปฏิบัติได้ในทุกธุรกิจจนถึงกิจการขนาดใหญ่ อาทิ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การดูแลพนักงานและสวัสดิการต่างๆ การใส่ใจสิ่งแวดล้อม การควบคุมคุณภาพสินค้า รวมถึงการดูแลรับผิดชอบต่อผู้บริโภค เป็นที่ทราบกันดีว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อน เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง (อัฟซา อาแว และสุวิทย์ ศรีโหม, 2017) ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงไม่ใช่เพียงแต่จะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กรเท่านั้น อีกทั้งยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกระดับในการขับเคลื่อนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเป็นส่วนทำให้องค์กรหรือกิจการประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนทางธุรกิจ

การศึกษาในครั้งนี้เลือกใช้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกิจการที่สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ และมีแนวโน้มที่เติบโตเพิ่มขึ้น บทบาทสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังมีส่วนช่วยในการจ้างงานและกระจายรายได้ของประชาชนในพื้นที่และส่งเสริมให้พื้นที่ที่มีความเจริญมากขึ้น อีกทั้งสามจังหวัดชายแดนใต้มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งถือเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนำไปสู่ความเชื่อมั่นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลดีต่อกิจการในระยะยาว

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ถือเป็นฟันเฟืองที่สำคัญ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานทั้งนี้ทั้ง 3 จังหวัดมีบริบทต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในประเทศ เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จึงทำให้ SMEs ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบ เกิดการหดตัวทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการบางรายต้องเลิกหรือหยุดการดำเนินกิจการ เพราะขาดความมั่นใจในความปลอดภัย นับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจให้อยู่รอดและเจริญเติบโต (กฤษดี พ่วงรอด, 2019) นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอดีต เช่น สุธีรา ลัมรสเจริญ และคณะ (2018) พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านชุมชนและสังคม และด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อีกทั้ง (ปกรณ อุดมธนะสารสกุล, 2018) พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถได้รับ

ประโยชน์จากการนำเอาหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ในองค์กร เพื่อพัฒนาธุรกิจและเป็นการพัฒนาความได้เปรียบทางการแข่งขัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งนับว่าเป็นเขตพัฒนาพิเศษชายแดน เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ ช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน เชื่อมโยงการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวชายแดน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของความรับผิดชอบต่อสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งผลการวิจัยยังเป็นแนวคิดในการส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผลการดำเนินงานที่ดีและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อนำแนวคิดมาใช้ในการส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผลการดำเนินงานที่ดี

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้โดยประยุกต์มาจากการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอดีตที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 621 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป IBM SPSS AMOS version 22.0 ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดมากพอ เพื่อที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่กำหนดไว้เพียงพอในการวิเคราะห์สำหรับสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดย กลุ่มตัวอย่างควรกำหนดให้มีขนาด 200 ตัวอย่างขึ้นไป และขนาดตัวอย่างควรเป็น 10-20 เท่า ของตัวแปรสังเกต (Kline,

2011) ซึ่งในการศึกษารั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 12 ตัวแปร ดังนั้น ควรมีกุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 120 – 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมินองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเคารพมนุษยชน 2) ด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า 3) ด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และ 5) ด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีระดับความเห็นน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จำนวน 12 ข้อ จากนั้นนำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมิน ผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60-1.00 ทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่ามีความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระและถูกต้องเหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discriminant Power) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) อยู่ระหว่าง .64-.90 และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคแบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha) เท่ากับ .874

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และ IBM SPSS AMOS โดยมีการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ซึ่งผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์หาลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

ความรับผิดชอบต่อสังคม	ตัวแปรสังเกตได้	Mean	S.D.	ค่าความเบ้ (Skewness)	ความโด่ง (Kurtosis)
ด้านการเคารพสิทธิมนุษยธรรม	RESP1	3.88	0.770	-0.151	-0.462
	RESP2	3.85	0.787	-0.314	-0.293
	RESP3	3.86	0.806	-0.325	-0.185
ด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า	CUST1	4.07	0.786	-0.552	0.177
	CUST2	4.00	0.777	-0.336	-0.709

ด้านที่เกี่ยวข้องกับ	ENV1	3.90	0.752	-0.433	0.432
สิ่งแวดล้อม	ENV2	3.95	0.779	-0.567	0.494
ด้านการประกอบ	FAIR1	3.77	0.813	-0.115	-0.514
กิจการด้วยความเป็น	FAIR2	3.85	0.798	-0.187	-0.467
ธรรม	FAIR3	3.83	0.783	-0.152	-0.527
ด้านที่เกี่ยวข้องกับ	SOC1	3.82	0.778	-0.276	-0.181
ชุมชนและสังคม	SOC2	3.96	0.776	-0.443	-0.002

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 ถึง 4.07 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.770 ถึง 0.813 จะเห็นได้ว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1 นั้นแสดงว่าข้อมูลมีการกระจายใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) พบว่าตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นลบ มีค่าระหว่าง -0.567 ถึง -0.115 ดังนั้นตัวแปรทั้งหมดจึงมีลักษณะการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้ายและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่า มีค่าระหว่าง -0.709 ถึง 0.494 พบว่า ค่าความโด่งใกล้เคียงโค้งปกติ เมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่การแจกแจงปกติ ข้อมูลชุดนี้จึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

ตัวแปรสังเกตได้	RESP1	RESP2	RESP3	CUST1	CUST2	ENV1	ENV2	FAIR1	FAIR2	FAIR3	SOC1	SOC2
RESP1	1											
RESP2	.631**	1										
RESP3	.662**	.686**	1									
CUST1	.527**	.459**	.469**	1								
CUST2	.491**	.510**	.493**	.579**	1							
ENV1	.045	.048	.052	.040	.038	1						
ENV2	.487**	.461**	.498**	.520**	.544**	.078	1					
FAIR1	.414**	.426**	.410**	.345**	.394**	.033	.404**	1				
FAIR2	.370**	.369**	.395**	.337**	.443**	.036	.411**	.599**	1			
FAIR3	.388**	.362**	.377**	.333**	.404**	.088*	.408**	.540**	.610**	1		
SOC1	.486**	.463**	.479**	.418**	.476**	.044	.376**	.424**	.425**	.463**	1	
SOC2	.493**	.444**	.460**	.378**	.492**	-.015	.458**	.416**	.422**	.473**	.655**	1

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Pearson Product Moment) ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าไม่เกิน 0.8 จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ข้อมูลชุดนี้จึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

2. วิเคราะห์หาความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติการวัดความกลมกลืนและความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันของความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่าค่าสถิติวัดความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบที่ปรับปรุงกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งพิจารณาจาก ดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (CMIN) มีค่าดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) มีค่าดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และค่าวิกฤตของ HOELTER มีค่าดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงแสดงให้เห็นว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถวัดได้ตามแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสถิติการวัดความกลมกลืนและความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันของความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
CMIN/df	< 3.00	3.561	ไม่ผ่าน	2.385	ผ่าน
CFI	> 0.90	0.940	ผ่าน	0.982	ผ่าน
IFI	> 0.90	0.940	ผ่าน	0.982	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.064	ไม่ผ่าน	0.047	ผ่าน
HOELTER	> 200	207	ผ่าน	352	ผ่าน

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ สามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้ คือ องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.91 รองลงมาคือ องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านการเคารพสิทธิมนุษยธรรม มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.86 องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.85 องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.82 และองค์ประกอบเชิงยืนยันด้านการประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.76 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

ความรับผิดชอบต่อสังคม	ตัวแปร สังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ		Construct Reliability (R^2)
		<i>B</i>	<i>S.E.</i>	
ด้านการเคารพสิทธิมนุษยธรรม	RESP	0.86	0.000	0.731
ด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า	CUST	0.91	0.067	0.829
ด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	ENV	0.85	0.064	0.730
ด้านการประกอบกิจการด้วยความ เป็นธรรม	FAIR	0.76	0.065	0.574
ด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม	SOC	0.82	0.066	0.673

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ วัดได้จากองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเคารพมนุษยชน 2) ด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า 3) ด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และ 5) ด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่หากพิจารณาในรายละเอียดแล้ว จะเห็นถึงความเหมือนและต่างขององค์ประกอบแต่ละด้านที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. ตัวแปรด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดของผู้วิจัยที่ได้ศึกษาไว้และสอดคล้องกับ Salmons et al. (2005) ที่พบว่า องค์การควรให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกด้าน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร แต่เมื่อพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย จะสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ

1.1 องค์ประกอบทางด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้ามีค่าน้ำหนักมากที่สุด สอดคล้องกับงานของวีระวรรณ ศิริพงษ์ และคณะ (2019) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดสงขลา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Pattanachak (2011) ที่พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจโรงแรมในด้านการดูแลลูกค้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อลูกค้า ถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการดำเนินกิจการ ส่วนงานวิจัยของ Suksin (2005) กลับไม่พบว่าความสัมพันธ์ของ

ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านลูกค้าของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและบริษัทข้ามชาติไทย อาจเป็นเพราะกิจการยังไม่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า

1.2 องค์ประกอบทางด้านการเคารพมนุษยชน สอดคล้องกับ นิภาพร พรพุทธรพงษ์ (2015) ที่ศึกษามาตรฐานสากลในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจกับหลักมนุษยธรรม จะเป็นการเพิ่มเติมในการสร้างกิจกรรมให้ภาคธุรกิจเกิดความเข้าใจและปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาของ Somset et al. (2013) พบว่า ปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เช่นเดียวกับ Muttanachai et al. (2018) ที่ศึกษาอิทธิพลของความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีผลต่อการดำเนินงานเชิงดุลยภาพ กรณีศึกษาโรงแรมในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มีผลต่อพนักงานและขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับองค์กร

1.3 องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาของ Somset et al. (2013) พบว่า ปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เช่นเดียวกับ Muttanachai et al. (2018) ที่ศึกษาอิทธิพลของความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีผลต่อการดำเนินงานเชิงดุลยภาพ กรณีศึกษาโรงแรมในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดขององค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในงานวิจัยครั้งนี้จะพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดภาคใต้ให้ความสำคัญกับตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมสังเกตได้ 2 ตัวแปร นั่นคือ กิจการมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบการจัดการน้ำเสียและขยะ ระบบการป้องกันมลพิษทางเสียงและอากาศ เป็นต้น และกิจการมีการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติให้ทุกส่วนใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สนับสนุนการลดใช้พลังงานและเน้นใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการให้บริการ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดี ที่กิจการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม

1.4 องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม สอดคล้องกับ Pattanachak (2011) พบว่า ความรับผิดชอบต่อชุมชนใกล้เคียงของธุรกิจโรงแรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพ เช่นเดียวกับ Nasi et al. (1997) ถึงแม้ว่าการศึกษาของ Raksasuk (2011) จะมีความเห็นเนื่องจากว่ากิจการพิจารณาว่าความรับผิดชอบต่อสังคมด้านชุมชนนั้นมักจะเป็นการเพิ่มต้นทุนค่าใช้จ่ายของกิจการซึ่งไม่ได้ส่งผลดีต่อกิจการในด้านกำไรที่ชัดเจน

1.5 องค์ประกอบด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับ Pattanachak (2011) ที่พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจโรงแรมในด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อกิจการสามารถตอบสนองผู้มีส่วนได้เสียก็สามารถส่งผลให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น (Islam & Deegan, 2010)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเป็นไปตามแนวคิดของ (Suttipun & Nuttaphon, 2014; Weerawan et al, 2019) ที่เคยศึกษาวิจัยในอดีต

3. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้บริโภค และความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเคารพมนุษยธรรม ซึ่งความรับผิดชอบต่อทั้ง 2 ด้านนี้ถือเป็นความรับผิดชอบต่อที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงและก่อให้เกิดผลการดำเนินงานของกิจการในทิศทางบวก นั้นแสดงให้เห็นว่ากิจการให้บริการแก่ลูกค้าด้วยบริการที่มีคุณภาพและความปลอดภัย อีกทั้งคำนึงถึงจริยธรรมในการดำเนินกิจการ หากเจ้าของกิจการสามารถคำนึงถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 2 ด้านนี้ได้จะเป็นรูปธรรมย่อมส่งผลดีต่อการดำเนินกิจการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ควรที่จะดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้าน ไม่เพียงแต่พัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการของกิจการเท่านั้น ควรจะคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมยังนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อจะได้ข้อมูลในการผลักดันและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อีกทั้งควรศึกษาผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เพื่อให้ผลการศึกษาสะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- Hazlett, S.-A., McAdam, R., Sohal, A., Shahin, A., & Zairi, M. (2007). Corporate governance as a critical element for driving excellence in corporate social responsibility. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 24(7), 753-770.
- Islam, M. A., & Deegan, C. (2010). Media pressures and corporate disclosure of social responsibility performance information: a study of two global clothing and sports retail companies. *Accounting and business research*, 40(2), 131-148.
- Kline, R. B. (2011). Convergence of structural equation modeling and multilevel modeling: na.
- Muttanachai Suttipun., Srirat, T., Samang, N., Manae, N., & Maithong, A. (2018). The Influences of Corporate Social Responsibility on Firm Performance

- Measured by Balanced Scorecard: An Evidence of Hotel in Thailand's Southern Border Provinces. **ABAC ODI Journal Vision. Action. Outcome**, 5(2), 97.
- Kotler, P., & Lee, N. (2008). **Corporate social responsibility: Doing the most good for your company and your cause**: John Wiley & Sons.
- Nasi, J., Nasi, S., Phillips, N., & Zyglidopoulos, S. (1997). The evolution of corporate social responsiveness: An exploratory study of Finnish and Canadian forestry companies. **Business & Society**, 36(3), 296-321.
- Pattanachak, S. (2011). The relationship between social responsibility and performance of hotel businesses in Thailand. (Master's thesis). Unpublished. Mahasarakham University, Faculty of Tourism and Hotel Management.
- Salmones, M. d., Mar, G., Crespo, A. H & Bosque, I. R. (2005). Influence of corporate social responsibility on loyalty and valuation of services. **Journal of Business Ethics**. 61: 369-385.
- Somset, B., Sanbudda, P., & Phadoongsitthi, M. (2013). The relationship between firm size, corporate social responsibility and financial performance. **Journal of Accounting Profession**, 9(24), 37-58.
- Suksin, W. (2005). The impacts of social responsibilities on Thai SME's and MNE's performance. (Master's thesis). Unpublished. Mahasarakham University, Mahasarakham Business School, Business Administration.
- กฤษฎี พ่วงรอด. (2019). ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้. **Hatyai Academic Journal**, 17(2), 143-158.
- โกมลมณี เกตตะพันธ์. (2016). กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน. **Veridian E-Journal**, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts), 9(1), 1143-1156.
- นิภา พรพุทธพงษ์. (2015). มาตรฐานสากล ในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางของสหประชาชาติ. **Journal of Rangsit Graduate Studies in Business and Social Sciences**, 1(2), 1-21.
- ปกรณ อุดมธนะสารสกุล. (2018). การปฏิบัติตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย. **FEU Academic Review**, 12(2), 1-9.
- รังสรรค์ โนชัย. (2019). อิทธิพลของความแตกต่างในมิติของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ส่งผล ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *TNI Journal of Business Administration and Languages*, 7(2), 22-31.

วรวิทย์ ไชยศรี และบุญสมเกษะประดิษฐ์. (2017). ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคม 6 บริษัท. *Panyapiwat Journal*, 9(3), 140-152.

วีระวรรณ ศิริพงษ์, ญัณฐนิชา คล้ายแก้ว, ตติยา แซ่เจีย, ปิยรัตน์ ไชยถาวร, สุดารัตน์ บุตรจริยะ และมัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2019). ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพกำไรของธุรกิจโรงแรมในจังหวัด สงขลา. *JOURNAL OF SOUTHERN TECHNOLOGY*, 12(1), 129-137.

สุธีรา ลิ้มรสเจริญ และคณะ. (2018) อิทธิพลของความรับผิดชอบต่อสังคมต่อผลการดำเนินงานขององค์กรจากมุมมองของการวัดผลเชิงดุลยภาพ : กรณีศึกษาธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา. *วารสารบริหารธุรกิจ JBA*, 41, 24.

อัฟซา อาแว, สุวิทย์ ศรีใหม่. (2017). ทางเลือกเชิงกลยุทธ์เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและการนำไปปฏิบัติ: มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย. *Modern Management Journal*, 15(1), 1-10.